

Τράπεζα Θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_143551

ΘΕΜΑ 110^ο**ΟΜΑΔΑ Α****ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Η υιοθέτηση μιας φιλοσοφικής στάσης απέναντι στα πράγματα μας κάνει να απορούμε για εκείνα που προηγουμένως θεωρούσαμε αυτονόητα.
2. Σύμφωνα με τον Καντ είναι σωστότερο να λέμε ότι μαθαίνουμε «πώς να φιλοσοφούμε» και όχι να μαθαίνουμε ένα έτοιμο «σώμα» φιλοσοφικών αντιλήψεων και θεωριών.
3. Η ενασχόληση με την ηθική δεν γίνεται για να μάθουμε τι είναι ηθικό, αλλά για να γίνουμε οι ίδιοι ηθικοί.
4. Η λογική αποτελεί για τους περισσότερους φιλοσόφους κυρίως το όργανο της ορθής νόησης.
5. Για να είναι ένα λογικό επιχείρημα έγκυρο αρκεί μόνον οι προκείμενες να είναι αληθείς προτάσεις.

(μονάδες 10)

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των όρων: μονισμός, κατηγορική προσταγή, κοινωνικό συμβόλαιο.

(μονάδες 15)**ΘΕΜΑ Α1****1α**

1-Σ, 2-Σ, 3-Λ, 4-Σ, 5-Λ

1β

Μονισμός: Η φιλοσοφική θεωρία που υποστηρίζει ότι στο πρόβλημα της σχέσης σώματος και νου, πνεύματος και ύλης, μπορεί να βρεθεί λύση αν υποθέσουμε ότι, σε τελευταία ανάλυση, δεν υπάρχουν δύο διαφορετικά είδη οντοτήτων και ουσιών, αλλά ένα.

Κοινωνικό συμβόλαιο: Η συμφωνία μεταξύ των ανθρώπων να ζουν όλοι μαζί ακολουθώντας αρχές τις οποίες κανένα ορθολογικό άτομο δε θα απέρριπτε, υπό τον όρο να συμμορφώνονται με αυτές τις αρχές και όλοι οι άλλοι.

Κατηγορική προσταγή: Η κεντρική αρχή το ηθικού νόμου του Καντ, την οποία αποκαλεί έτσι γιατί έχει κατηγορικό, δηλαδή απόλυτο και όχι υποθετικό χαρακτήρα.

ΘΕΜΑ Α2

2α. Να αναδιατυπώσετε με συντομία την πλατωνική θεωρία των Ιδεών και τις ενστάσεις του Αριστοτέλη σε αυτή τη θεωρία.

(μονάδες 12)

2β. Κατά τον Αριστοτέλη «μόνο με την κατανόηση της φύσης της αρετής υπάρχει ελπίδα να διακρίνουμε καλύτερα την ουσία της ευδαιμονίας». Κατά πόσο θεωρείτε επίκαιρη τη συγκεκριμένη διατύπωση; Να τεκμηριώσετε σύντομα την απάντησή σας.

(μονάδες 13)

2α

α) Σύμφωνα με τον Πλάτωνα, οι ιδέες είναι πράγματα υπαρκτά, ανεξάρτητα από τον αισθητό κόσμο, αιώνια και αμετάβλητα, που μπορούμε να τα προσεγγίσουμε και να τα γνωρίσουμε με το νου και όχι με τις αισθήσεις. Με αυτόν τον τρόπο ο Πλάτωνας οδηγείται σε ένα δυϊσμό. Θεωρεί ότι υπάρχουν δυο κόσμοι, ο αισθητός κόσμος της εμπειρίας και ο κόσμος των ιδεών, που είναι νοητός και υπεραισθητός.

Ο Αριστοτέλης αντιδρά έντονα στη θεωρία των ιδεών του Πλάτωνα. Θεωρεί αδύνατη την ύπαρξη ενός κόσμου ιδεών και το συσχετισμό τους με τα φυσικά πράγματα. Ονομάζει αυτά τα πράγματα «καθόλου» και υποστηρίζει ότι δεν είναι ξεχωριστά από τα φυσικά αντικείμενα, αλλά προκύπτουν από αυτά μέσω της νοητικής αφαίρεσης.

β) Για τον Αριστοτέλη, οι αρετές αποτελούν συστατικά ενός βίου που επιτυγχάνει την ευδαιμονία. Και λέγοντας ευδαιμονία εννοεί την πλήρη άνθιση της ανθρώπινης προσωπικότητας, την ολόπλευρη ενεργοποίηση των ανθρώπινων δυνατοτήτων. Είναι, όμως, αμφίβολο, αν μια τέτοια πλούσια και ισχυρή αντίληψη του αρχαιοελληνικού αγαθού βίου είναι συμβατή με τον τρόπο ζωής του ανθρώπου του 21^{ου} αιώνα. Αξίζει να σημειωθεί ότι το μοντέλο του συνετού και ενάρετου ανθρώπου μπορεί να μας φαίνεται κάπως αριστοκρατικό και περιοριστικό, αφού δεν είναι δυνατόν αν επιτευχθεί από ένα μεγάλο αριθμό ανθρώπων. Μπορούμε, μάλιστα, να συμφωνήσουμε ότι το μοντέλο αυτό, σύμφωνα με την αριστοτελική αρχική θεώρηση, δε μπορούσε να πραγματοποιηθεί απόλυτα από τις γυναίκες και από εκείνες που από τη φύση τους ήταν προορισμένοι για δούλοι.